

Sygn. akt

III AUa 295/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **9 lipca 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Alicja Podczaska
	Sędziowie:	SSA Barbara Gonera SSA Roman Skrzypek (spr.)
	Protokolant	sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **25 czerwca 2013 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **Z. K.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wniesionej przez stronę pozwaną

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **24 stycznia 2013 r.** sygn. akt **III U 1453/12**

I. **oddala apelację ,**

II. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na rzecz wnioskodawcy Z. K. kwotę 120 zł (słownie : sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym .**

Sygn. akt III AUa 295/13

UZASADNIENIE

wyroku z 9 lipca 2013 r.

Decyzją z 23.11.2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. na podstawie przepisów ustawy z 17.12.198 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz.1227 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) odmówił Z. K. prawa do emerytury.

Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 184 powołanej ustawy w zw. z § 4 rozporządzenia, ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31.12.1948 r. emerytura przysługuje, jeżeli spełni łącznie następujące warunki:

- osiągnie wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzny,
- nie przystąpi do OFE,
- rozwiąże stosunek pracy w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem,
- na dzień 1.01.1999 r. osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat dla mężczyzn w tym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku, wynoszący co najmniej 15 lat.

Organ rentowy wyjaśnił, że odmówiono emerytury, albowiem wnioskodawca nie udowodnił 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach. Podał, że nie uznano za taki okres okresu pracy wnioskodawcy w (...)od 1.06.1970 r. do 30.11.1994 r. ponieważ nie przedłożył świadectwa pracy w warunkach szczególnych, zaś przedłożony wyrok Sądu Rejonowego w Mielcu z dnia 20.03.2007 r. nie stanowi podstawy do uznania w/w okresu zatrudnienia jako pracy w warunkach szczególnych.

W odwołaniu od powyższej decyzji Z. K. zarzucił, że w spornym okresie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu w szczególnych warunkach na stanowisku ślusarza i ślusarza narzędziowego, a jego praca polegała na przygotowaniu i szepianiu elementów spawalniczych dużych i małych. Wyjaśnił, że elementy te przekazywał spawaczowi do spawania, był cały czas w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych i pomagała spawaczowi podczas spawania. Dodał, że po spawaniu elementy te oczyszczał przy użyciu szlifierek, przy czym występowało duże zapylenie i hałas. Podniósł również, że Sąd Pracy w M. potwierdził wyrokiem jego pracę w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał swoje stanowisko i wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z 24.01.2013 r. sygn. III U 1453/12 Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy Z. K. prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych począwszy od 26 listopada 2012 r.

Sąd ustalił, że wnioskodawca Z. K.,(...) Posiada uwzględniony przez organ rentowy na dzień 01.01.1999r. okres składkowy w wymiarze 30 lat, 11 miesięcy i 16 dni oraz okres nieskładkowy w wymiarze 4 miesięcy i 22 dni, łącznie 31 lat, 4 miesiące i 8 dni.

Na podstawie zeznań świadków oraz zeznań wnioskodawcy Sąd ustalił, że Z. K. od 1.06.1970 r. był zatrudniony na stanowisku ślusarza, lecz faktycznie wykonywał czynności pomocnika spawacza. Wnioskodawca był obecny przy spawaniu dużych elementów, przytrzymywał je spawaczowi w trakcie spawania oraz skręcał na odpowiednie śruby, natomiast po zakończeniu spawania danego elementu wnioskodawca zajmował się oczyszczaniem spawów. Elementy o mniejszych gabarytach wnioskodawca zanosił na swoje stanowisko pracy i tam dokonywał oczyszczania spawów, a elementy duże gabarytowo, których nie dało się przenieść na placówkę ślusarską wnioskodawca oczyszczał bezpośrednio na stanowisku spawalniczym tj. na płycie, na której wykonywane było spawanie. W czasie gdy wnioskodawca oczyszczał spawy, to zwykle inny spawacz na sąsiednim stanowisku spawalniczym wykonywał

spawanie. Wnioskodawca przy czyszczeniu spawów pracował w odległości 7 - 8 metrów od najdalej odsuniętego innego stanowiska spawalniczego. Czyszczenie spawów wnioskodawca wykonywał za pomocą szlifierek pneumatycznych, przecinaków, młotków. Wnioskodawca był cały czas obecny i pomagał spawaczowi przy pracy.

Wnioskodawca tak samo jak inni ślusarze zatrudnieni na tej placówce wykonywał również prace spawalnicze tj. prowizoryczne szepianie elementów przy użyciu spawarki elektrycznej. Dopiero po szepieniu danego elementu spawarką elektryczną spawacz przystępował do właściwego spawania.

Wnioskodawca nie wykonywał typowych prac ślusarskich, lecz prace pomocnicze w stosunku do spawaczy. W związku z powyższym był tak samo narażony na czynniki szkodliwe występujące przy spawaniu jak sam spawacz.

Następnie Sąd omówił treść art.184 ustawy emerytalno – rentowej oraz § 3 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983 r. jak również treść wykazów do wymienionego rozporządzenia.

Zgodnie zaś z wykazem A w/w rozporządzenia do prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego zalicza się w dziale XIV pod pozycją 12 prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym.

Natomiast w zarządzeniu Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30.03.1985 r. w dziale XIV poz.12 pkt 4 w pracach różnych wymieniono prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym pracowników zatrudnionych w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych w wydziałach spawalniczych.

Ostatecznie Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca w okresie od 01.06.1970 r., do 30.11.1994 r., będąc zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...)na stanowisku ślusarza i ślusarza narzędziowego wykonywał pracę zaliczaną na podstawie w/w zarządzenia w wykazie A dziale XIV pod pozycją 12 w punkcie 4 do prac w warunkach szczególnych.

W apelacji od powyższego wyroku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. zarzucił naruszenie przepisu art. 184 ust. 1 w zw. z art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) w zw. z § 1 ust. 1 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) poprzez jego błędna wykładnię polegającą na przyjęciu, że praca wykonywana przez pomocnika spawacza, a w okolicznościach niniejszej sprawy, przez ślusarza (ślusarza narzędziowego) pracującego w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych, jest równoznaczna z pracą spawacza, tj. pracą przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym lub atomowodorowym.

W uzasadnieniu apelacji organ rentowy wskazał, że określenia zawarte w cyt. rozporządzeniu, a w szczególności dotyczące rodzaju czy charakteru wykonywanych prac nie powinny być wykładane w sposób rozszerzający. Także pojęcie „prac przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym lub atomowodorowym” winno być interpretowane ściśle na co zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z 29.01.2008 r. sygn. I UK 192/07.

Wskazując na powyższe Zakład wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wniósł o oddalenie apelacji, podkreślając, że Sąd I instancji prawidłowo ustalił, że wnioskodawca w spornym okresie tj. od 1.06.1970 r. do 30.11.1994 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych pracę w charakterze ślusarza i ślusarza narzędziowego pracującego w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych i jest to praca wymieniona w wykazach A i B stanowiących załącznik do rozporządzenia RM z 7.02.1983 r. (poz. 78 działu III i poz. 12 działu XIV).

W ocenie wnioskodawcy postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca wykonując prace ślusarskie, szlifierskie i spawalnicze związane z procesem spawania brał udział w procesie spawania i pogląd wyrażony w wyrku SN z 29.01.2008 r. nie wyłącza tego typu czynności z prac wykonywanych w warunkach szczególnych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się nieuzasadniona i jako taka uległa oddaleniu.

Sąd I instancji w zaskarżonym wyroku przyjął, że pracę wnioskodawcy Z. K. zatrudnionego na stanowisku ślusarza i ślusarza narzędziowego w (...), a wykonującego w rzeczywistości prace pomocnika spawacza w przebiegu procesu spawania, należy traktować jako prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym określone w pkt 12 działu XIV Wykazu A stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7.0.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Poza tym Sąd Okręgowy czyniąc ustalenia w niniejszej sprawie posiłkował się zarządzeniem Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30.03.1985r., w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz. Urz. MHiPM Nr 1-3, poz. 1), w którym w dziale XIV, poz. 12 pkt 4 w pracach różnych wymieniono prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym pracowników zatrudnionych w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych w wydziałach spawalniczych.

Wbrew zarzutom apelacji, należy zaakceptować poczynione ustalenia faktyczne i ocenę prawną sprawy dokonaną przez Sąd I instancji.

Warunki jakie ubezpieczony musi spełnić aby uzyskać prawo do emerytury są wymienione w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 z późn. zm.).

Powołany przepis w ust. 1 pkt 1 i 2 stanowi, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Z kolei ust. 2 art. 184 stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1 przysługuje pod warunkiem nie przystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego, albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Zgodnie z mającym również zastosowanie w przedmiotowej sprawie § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący dla kobiet 55 lat i 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie należy mieć na uwadze, że okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w powyższym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 w/w rozporządzenia) oraz że okresy, w których praca była wykonywana w szczególnych warunkach, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 w/w rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Niezależnie od tego, czy świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych zostało przedłożone czy też nie, w postępowaniu sądowym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych dopuszczalne jest przeprowadzenie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności mających wpływ na prawo skarżącego do świadczenia.

Należy zaznaczyć, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1.06.2010 r. II UK 21/10 Lex nr 619638) oraz, że w postępowaniu sądowym dopuszczalne jest przeprowadzenie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności mających wpływ na prawo skarżącego do świadczenia. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału (art. 233 kpc).

Ustalenie zatem jakie prace wnioskodawca faktycznie wykonywał, nie zaś nazwa zajmowanego stanowiska przesądza o ewentualnym istnieniu przesłanek do przyznania dochodzonego świadczenia. Takim dowodem w niniejszym postępowaniu były niewątpliwie nie budzące wątpliwości zeznania świadków, które pozwoliły na ustalenie charakteru pracy i rodzaju wykonywanych czynności przez wnioskodawcę.

Poza tym Sąd Okresowy posiłkował się ustaleniami dokonanymi a sprawie Sądu Rejonowego w Mielcu w sprawie IV P 269/06.

W sprawie tej z powództwa między innymi Z. K. przeciwko Syndykowi masy upadłości (...) w M. w upadłości, następcy prawnego (...)w pkt. III wyroku z 20.03.2007 r. Sąd ustalił, że wnioskodawca Z. K. w okresie od 1.06.1970 r., do 30.11.1994 r., wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze na stanowisku określonym w Zarządzeniu Nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego (Dz. Urz. MHiPM Nr 1-3, poz. 1), dział XIV, poz. 12, pkt 4 tj. w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk spawalniczych w wydziałach spawalniczych.

Z ustaleń poczynionych w niniejszej sprawie, jak również w sprawie SR w Mielcu wynika, że wnioskodawca uczestniczył w procesie produkcji – ciągu technologicznym obejmującym wszystkie czynności związane z procesem spawania. Jeżeli nawet oczyszczał elementy spawane, to jego podstawowym narzędziem była szlifierka, które to prace są również kwalifikowane do prac w warunkach szczególnych (wykaz A, dział III, pkt 78 – szlifowanie lub ostrzenie wyrobów – rozporządzenie RM z 7.02.1983 r.).

W ocenie Sądu Apelacyjnego w sprawie nie będzie mieć zastosowania (wbrew sugestiom ZUS) wyrok Sądu Najwyższego z 29.01.2008 r. sygn. I UK 192/07 albowiem dotyczy innego stanu faktycznego.

Skoro wnioskodawca spełnił wszystkie warunki do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku, to apelację organu rentowego jako nieuzasadnioną należało oddalić po myśli art. 385 kpc.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc.